

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 09/2666

**HØRING OM ENDRINGER I KOMMUNEHELSETJENESTELOVEN - ET VERDIG TJENESTETILBUD
FORSLAG TIL NY FORSKRIFTOM EN VERDIG ELDTREOMSORG.
VERDIGHETSGARANTIEN**

Saksbehandler: Aud Fleten		Arkiv:
Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
20/09	Eldrerådet	26.10.2009
26/09	Rådet for funksjonshemmede	26.10.2009
58/09	Utvalg for helse og omsorg	27.10.2009

FORSLAG TIL VEDTAK:

Porsgrunn kommune avgir høringsuttalelse i samsvar med saksutredning.

Behandling/Avstemming i Eldrerådet den 26.10.2009 sak 20/09

VEDTAK:

Det fremlagte forslag tas til orientering med følgende merknader:

Eldrerådet støtter kommunens forslag, men er bekymret for de økonomiske konsekvenser som forslaget innebærer.

Dersom merkostnadene blir lagt til de frie inntektene, er vi redd for at de forsvinner i den store potten, hvor det er vanskelig å stadfeste de reelle utgiftene som ordningen medfører.

Denne endringen i tillegg til den forestående Samhandlingsreformen, vil påføre kommunen store utgifter. Eldrerådet håper at staten dekker utgiftene fullt ut, ellers er vi redd for at det vil gå ut over fremtidige tjenester, både i eldreomsorgen og andre viktige områder.

Behandling/Avstemming i Rådet for funksjonshemmede den 26.10.2009 sak 26/09

RFF henviser til RFF's tidligere uttalelse om tjenesteerklæringen i omsorgen for eldre og slutter seg til Aud Fletens uttalelse om kvalitetsforskriften slik at alle krav til tjenestens innhold blir listet opp i den. Dermed vil det være enklere for de eldre å fremme klage på det vedkommende mener ikke fungerer, og enklere for klageinstansen å ta standpunkt til klagen.

VEDTAK:

Porsgrunn kommune avgir høringsuttalelse i samsvar med saksutredning.

Behandling/Avstemming i Utvalg for helse og omsorg den 27.10.2009 sak 58/09

RFF og Eldrerådet

Thorleif Vikre fremmet forslag slik:

Utvalget for helse og omsorg finner lovendringen uklar og den tilfører lite utover gjeldende kvalitetsforskrift.

Det er uklart om lovgiver ønsker å fastsette dagens standard som god nok eller om de ønsker en klar bedring. Dersom det siste er tilfellet er gjeldende forslag alt for utydelig.

Slik vi oppfatter forslaget får det liten betydning i dagens situasjon. Utvalget viser også til høringsuttalelse i saksutredningen

Avstemming:

Thorleif Vikres forslag 4 stemmer (Frp og bylista), administrasjonens forslag enst. vedtatt.

VEDTAK:

Porsgrunn kommune avgir høringsuttalelse i samsvar med saksutredning.

VEDLEGG I SAKSKARTET:

Høringsbrev

Høringsnotat Helse og omsorgsdepartementet

Innledning/bakgrunn for saken

I forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2008 inngikk Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre avtale om Omsorgsplan 2015. I avtalen fremgår det blant annet at partene er enige om at det ”i arbeidet med en felles helse-og sosiallovgivning skal utformes en verdighetsgaranti som blant annet hensyntar forslagene i Dok 8:104 om en verdighetsgaranti og kvalitetsforskriften, herunder dagtilbud, måltider osv”. Helse-og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag om endringer i Lov om helsetjenester i kommunen § 2-1 om rett til helsehjelp. Høringsfrist er 29.10.09. Departementet ønsker å presisere innholdet i begrepet nødvendig helsehjelp ved å fremheve begrepet *verdighet* som et grunnleggende element. Det fremmes også forslag om en ny forskrift hjemlet i Lov om helsetjenester i kommunen § 1-3 femte ledd og Lov om sosiale tjenester § 4-6 om en *verdige eldreomsorg*.

Det varsles om at kommunenes merkostnader som følger av lov-og forskriftsendringen vil bli kompensert gjennom frie inntekter, men at dette må utredes nærmere.

Rådmannsutvalget i Telemark KS 03.09.09 hadde et ønske om å sende en felles høringsuttalelse fra kommunene i Telemark, Vestfold og Buskerud om forslag til ny forskrift om en verdig eldreomsorg. Med bakgrunn i dette ble det satt ned en arbeidsgruppe fra de tre fylkene. Arbeidsgruppen har bestått av Elin Bredsand, Bamble kommune, Thale Rolstad, Notodden kommune, Toril Løberg, Drammen kommune, Gro Gustavsen, Nedre- Eiker kommune, Harald Næss, Tønsberg kommune, Aud Fleten, Porsgrunn kommune og Mette Vikan Andersen, KS – BTV

Arbeidsgruppen benyttet seg av Drammen kommunes forslag til høring som utgangspunkt og utarbeidet et forslag til høringsuttalelse etter å ha supplert denne.

Høringsfristen sentralt er satt til 29.10.09 og på grunn av korte frister vil kommunene og rådmannsutvalgene få denne samtidig.

Det er et ønske at kommunene stiller seg bak denne høringen slik at det kan sendes en høring med tyngde inn fra Buskerud, Telemark og Vestfold.

Saksutredning:

Forslag til uttalelse:

Hensikten med forslaget til lov- og forskriftsendringer er å styrke eldres rettssikkerhet og dermed bidra til et forsterket tjenestetilbud til denne brukergruppen, samt sikre at eldre ikke kommer urimelig ut i forhold til den generelle innsatsen i pleie og omsorgstjenesten. Det er positivt at departementet ønsker å styrke eldreomsorgen og løfte fram retten til et verdig helse- og omsorgstilbud.

- **Finansiering**

Administrasjonen ser det som positivt at departementet vil se på kostnadene ved å gi et bedre tjenestetilbud til eldre, og at kommunene loves kompensasjon for merkostnader som følger av forslagene i lov og forskrift. Målet om en styrking av eldreomsorgen er positivt.

Det er ønskelig at tilskuddsordningen for ressurskrevende brukere sees på i denne sammenheng. I dag stopper denne ordningen ved 67 år.

Spørsmålet er om den foreslåtte lovendringen og utarbeidelse av ny forskrift er et tilstrekkelig virkemiddel for å sikre en god og verdig eldreomsorg. Helse retten vil fortsatt i stor grad være preget av skjønnsmessige lovhjemler. Når den enkeltes rett skal vurderes, må dette derfor fortsatt utøves etter hensynet til behovet for det enkelte individ og helsefaglig skjønn. Innretning av kommunens tjenester og tilgjengelig kapasitet er også delvis styrt av politiske prioriteringer og den enkeltes kommunes økonomi.

- **Lovsammenslåing**

Det totale tjenestetilbudet må ses i sammenheng, for å kunne vurdere om eldre har et forsvarlig tilbud om helse- og omsorgstjenester. Med hensyn til denne helhetsvurderingen er det uheldig at kommunale helse- og sosialtjenesten i dag er hjemlet i forskjellige lover og dermed har forskjellig klageadgang. Et eksempel på dette er hjemmesykepleie som tildeles etter Lov om helsetjenester i kommunen og hjemmehjelp/praktisk bistand som tildeles etter Lov om sosiale tjenester. Det vil i mange tilfeller være vanskelig å vurdere om et hjemmesykepleietilbud er forsvarlig, uten å se tilbudet om praktisk bistand og andre hjemmetjenester i sammenheng.

Det er derfor et behov for å se på sammenslåing av disse to lovene samtidig med den nye forskriften.

- **Bruk av forskriften for å sikre en god eldreomsorg**

Verdighet er et begrep som ofte benyttes i forbindelse med moralske, etiske og politiske diskusjoner. Begrepet benyttes for å understreke at den enkelte i kraft av å være menneske, har en rett til respekt og etisk forsvarlig behandling. Hensynet til menneskelig verdighet setter høye krav til kommunens tjenesteutvikling og tilpasningsevne, samt tjenesteutøvernes etiske og moralske normer i møte med enkeltindividet. For at den enkelte skal få faglig forsvarlige/verdige pleie- og omsorgstjenester, er det flere forhold som er av betydning. Personellets kompetanse og tilgang på fagpersonell er avgjørende for å tilby riktige tiltak til den enkelte. Tilgjengelige ressurser kan også sette grenser for hva som er mulig å få til for den enkelte.

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten (2003) stiller krav til at tjenesteutøvelsen skal være *faglig forsvarlig*. Formålet med kvalitetsforskriften, er å sikre grunnleggende behov med respekt for det enkelte menneskets selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel. Forskriften dekker dermed det samme område som forskrift om verdig eldreomsorg. Internkontrollforskriften setter krav til systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av sosial- og

helselovgivningen. I tillegg har de ulike yrkesgruppene i helse- og sosialtjenesten i mange år arbeidet etter yrkesetisk retningslinjer, utarbeidet av arbeidstagerorganisasjonene, og faglige standarder innenfor fagfeltet.

Forskrift om en verdig eldreomsorg § 3 om tjenestens innhold, er svært lik Kvalitetsforskriftens § 3. Det stilles få nye krav tjenesteutøvelsen utover det som allerede gjelder i dagens lover og forskrifter.

Kommunen kan derfor ikke se at Eldres rett til tjenester styrkes vesentlig gjennom å ta inn begrepet *verdighet* som en rettslig standard. Hva som ligger i retten er vanskelig å konkretisere og det er vanskelig å se at begrepet uverdig kan være annet enn avvik fra faglige standarder og faglig forsvarlighet. Dermed er det vanskelig for den eldre å fremme klage ved å vise til at tjenesten er *uverdig*. For den som skal vurdere en klage, vil det være en stor utfordring å avgjøre hva som må ansees å være verdig i det enkelte tilfelle. I praksis vil det måtte gjøres en vurdering som er lik den vurdering som i dag gjøres for å vurdere om tjenesten er faglig forsvarlig og om den enkeltes ønsker og behov er ivaretatt i tilstrekkelig grad. Kommunen mener at departementet bør vurdere å oppdatere kvalitetsforskriften slik at alle krav til tjenestens innhold blir listet opp i den.

Det blir viktig å samordne forskriften etter intensjonen i Stortingsmelding 25 og samhandling med pårørende og frivillige må også sees på i denne sammenheng.

Kommunen forutsetter at kommunene kompenseres for merkostnadene som følger av endringsforslagene. Dersom verdighetsgarantien skal tillegges en selvstendig betydning, må den knyttes direkte til finansieringsordninger av tjenestene til eldre. Dette bør inngå i departementets utredning av de økonomiske konsekvensene knyttet til den foreslåtte lov- og forskriftsendringen

Porsgrunn, den 14. oktober 2009

Aud Fleten
kommunalsjef

